

## Een boek

Pieter van den Hoogenband zit op de crèmekleurige hoekbank in het loungegedeelte van zijn poolhouse. Met een kop koffie en het manuscript is hij naar de plek achter zijn huis in Waalre gelopen. Hij zit daar graag met een boek, of de krant. Het is fris vandaag. De herfst al voelbaar. Een ochtendzon schijnt tussen de wolken door. Hij besluit de glazen schuifpanelen van het poolhouse dicht te laten.

Pieter kijkt richting zijn tuin: L-vormig en omzoomd door bloemenperken en hoge heggen. Frits, de automatische grasmaaier, kruipt over het grasveld. De tuinmeubelen staan keurig op hun vaste plek naast het afgedekte zwembad. Het grind op de jeu-de-boulesbaan is aangeharkt. De gele pluimen in het perk met pampasgras wuiven zachtjes heen en weer in de wind. In het midden staat een grote Japanse ginkgo-boom. Bij de aanleg van de tuin, hij was al een tijd gestopt als actief zwemmer, vertelde de hovenier dat deze bomen sterk zijn, heel oud kunnen worden en als soort de atoomaanval op Hiroshima hebben overleefd.

Mooi verhaal, mooie boom, dacht Pieter. Bijna 15 jaar later is de groot gegroeide ginkgo zijn uitgesproken favoriet. Ouwe strijder, denkt hij vaak als hij er langsloopt.

Vanochtend vroeg plantte hij een dun appelboompje in het perk met de hortensia's achter in de tuin. Het is een goede plek met veel zon. De Redlane is een geschenk van een bedrijf waar hij onlangs een praatje hield. Prachtige bloe-

sems in het voorjaar en friszure appels in het najaar is hem beloofd.

Hij is nog steeds druk met de Spelen van Parijs. De sluiting en de verdere ceremoniële verplichtingen zijn alweer bijna twee maanden geleden. Toch is er voor hem als Chef de Mission nog steeds het nodige te doen: gesprekken met sporters, afspraken met commerciële partners, evaluaties.

Sportief was Parijs 2024 een succes. Vijftien keer goud, zeven zilver, twaalf brons betekende vierendertig medailles in totaal en een zesde plek op de mondiale medaillespiegel. Nooit presteerde een Nederlandse olympische ploeg beter. De enorme oogst van roeimedailles, de 3x3-basketballers, de dubbele gouden slag van de vrouwen en mannen bij het hockey, het zwembrons van Tes en Caspar, het onverwachte succes van synchroonzwemsters de zusjes De Brouwer, de waterpolosters, de foilers, BMX'ers, baanwielrenners, ruiters en zeilers, de eindsprints van Femke Bol, de hattrick van Harrie Lavreysen, de drie van Sifan Hassan, het duurzame presteren van Marianne, Marit en Sharon en óók al die net-niet-medailles, sporters die niet in de top drie eindigden, maar wel hun beste prestatie ooit leverden in Parijs.

Het is allemaal fantastisch geweest.

Naast eremetaal leverden deze Spelen weer mooie verhalen op. Vele ontstonden live voor zijn ogen. De laatste wedstrijddag zag hij Sifan Hassan vanaf de tribune de marathon winnen. Tijdens haar krachtige eindsprint hoorde hij zichzelf geëmotioneerd juichen, arm in arm met Ellen van Langen, de oud-atlete die in 1992 in Barcelona goud won op de 800 meter. Als 14-jarig jochie raakte hij ook door haar historische overwinning in de ban van de Spelen. Direct na Sifans marathonwinst scheurde hij in een taxi naar het Vélodrome de Saint-Quentin-en-Yvelines om daar Harrie Lavreysen op de wielervedstrijd zijn derde gouden medaille te zien

winnen. Hattrick Harrie: opnieuw hoorde Pieter een snik in zijn eigen juichende stem. De hectiek en de emoties waren kenmerkend voor zijn belevenis van de Spelen. Hij ervoer, zag en deed waanzinnig veel in Parijs.

Na de gouden finale van het 3x3-basketbalteam fietste hij in zijn eentje door de nachtelijke stad. In de verlenging maakte Worthy de Jong met een schitterend afstands-schot voor Nederland het beslissend punt tegen Frankrijk. De commentator van de NOS riep na de wonderworp van Worthy: 'Alles komt samen.' Dat zinnetje benoemde precies zijn gevoel. Op zijn keuze voor De Jong als een van de twee vlaggendragers tijdens de openingsceremonie was verbaasd gereageerd. Een te onbekende sporter zonder grootse staat van dienst, vond men. Pieter zag juist ongekend potentieel: Worthy en de dynamische 3x3-variant van basketbal hadden alles in zich de jeugd te inspireren. Alle basketbalpleintjes in Nederland werden in één keer verbonden met een olympische droom. De wonderworp van Worthy en de gouden medaille onderschreven zijn idee. Rijdend over de vrijwel lege straten van Parijs floot hij die nacht het deuntje van *Turks Fruit* van Toots Thielemans, begon vrolijk met zijn fiets te slingeren en waande zich even een jonge Rutger Hauer.

Op de achtergrond, de plek die hij ook als Chef de Mission bij voorkeur kiest, was veel werk verricht. Het organisatie-traject was vergelijkbaar met Tokio 2020, al had hij deze keer sterker zijn eigen accenten kunnen zetten. In de aanloop had hij deze keer de mentale én fysieke gesteldheid van zijn staf geagendeerd. Ze moesten fit zijn. Op zijn verzoek waren ze voorafgaand aan de Spelen ook allemaal naar de tandarts gegaan: een extra check-up kon geen kwaad. Ook benadrukte hij het belang van een positieve grondhouding waarbij de sportieve prestatie te allen tijde leidend moest zijn: niet stressen of zwartepieten, maar aanpakken. Een ander be-

langrijk verschil was de terugkeer van publiek op de tribunes en het warme welkom van de stad Parijs. Tokio 2020 was zwaar, kende veel moeilijkheden. Die ervaring hielp hem bij dit toernooi.

In Parijs zorgde de kenmerkende ‘Franse slag’ voor lastige situaties. Sporters misten vaak deugdelijk vervoer en in het restaurant in het olympische dorp liep het logistiek ook niet altijd even lekker. Om wachttijden voor TeamNL-sporters te verkorten werden vanuit Amsterdam ingevroren sportmaaltijden geregeld. Een rijtje magnetrons in snackbar De Gouden Hap in het TeamNL-gebouw voldeed als chef de cuisine. Net als in Tokio waren er ook deze keer flink wat besmettingen – niet de minste atleten waren getroffen, en het ging ook niet alleen om covid. Pieter had betreffende het coronavirus ver van tevoren besloten sporters nooit uit de competitie te halen. Dat was gelukt, al waren daar wel het nodige logistieke gegoochel, tact en geheimhouding voor nodig geweest.

Hij is blij dat een groepje sporters hem na Tokio overtuigde opnieuw Chef de Mission te worden. Voor de sporters hebben hij en zijn team in Parijs soms echt het verschil kunnen maken. De samenwerking met en het functioneren van alle mogelijke sportbonden blijven hem een dubbel gevoel geven. Dat geldt ook voor de media: meer specifiek sociale media.

Hij is tevreden met zijn eigen strategie. Met een dagelijks verhaaltje op LinkedIn, verzorgd door zijn eigen socialemediateam, bereikte hij zo’n tien miljoen mensen. Lastig was het gedoe rond de deelname van beachvolleyballer Steven van de Velde. Pieter had de impact onderschat. In het verleden was Van de Velde veroordeeld voor een zedenzaak. Hij zat zijn straf uit en mocht als sporter deelnemen. De halve wereldpers bleek dit ineens anders te zien. Op socialemedia-

platforms werd massaal gereageerd op zijn aanwezigheid op de Spelen en op een vaak schofterige manier geijverd voor uitsluiting. Samen met zijn staf had Pieter geprobeerd de beachvolleyballer zo veel mogelijk uit de wind te houden. Desondanks was het ongekend zwaar geweest voor Van de Velde.

Pieter is best wat gewend, toch verraste alle ophef op sociale media hem. Ook de rest van TeamNL werd op hun accounts bedreigd. Zijn eigen gezin kreeg te maken met haatreacties. De bedreigingen jegens de Chef de Mission waren zo serieus dat er zelfs politie aan te pas was gekomen.

Het deed een flink beroep op zijn vindingrijkheid en op zijn manier van communiceren. Dat is zeker niet altijd goed gegaan. Zijn nadruk op een menselijke oplossing voor problemen is door zijn sporters wel gewaardeerd. Normaal doen en elkaar helpen moest de norm zijn. Gewoon je eigen verantwoordelijkheid nemen, zei hij telkens. Dat was gelukt. Tot de laatste dag bleek de saamhorigheid in de ploeg groot. In de lift van het TeamNL-gebouw hing het laatste weekeinde een poster met het verzoek: 'Help mee Anne en Sifan zondag uitgerust aan de marathon te laten beginnen. Zorg voor rust in het gebouw.' Ook de laatste nacht in het olympisch dorp was het muisstil geweest.

Zoals hij gewend is, trok hij zich in Parijs weinig aan van de hinderlijke protocollen. Bij de openwaterwedstrijd in de Seine zag hij Sharon van Rouwendaal met machtsvertoon opnieuw goud winnen. Hij ontweek vakkundig alle veiligheidsposten om haar te omhelzen. Jacco was daar als technisch directeur van de Franse zwembond. Ze spraken elkaar in Parijs geregeld: soms bij een wedstrijd, soms tijdens een ontbijt- of lunchafspraak. Sharon kreeg haar medaille uitgereikt door Prins Albert van Monaco. Als zwemmer kwam Pieter hem telkens tegen bij alle feestjes rondom de jaarlijkse

zwemwedstrijd in Monaco voor de Mare Nostrum Swim Tour. Ze spraken daar even over.

‘Rock’n-roll,’ zei Pieter lachend.

De prins knikte vriendelijk. ‘Oui. Rock’n-roll, *le temps perdu*.’

Zijn vader Cees-Rein was ook bij deze wedstrijd. Het was hun enige ontmoeting bij deze Spelen. Als 75-jarige is hij nog steeds actief voor de wereldzwembond FINA, als voorzitter van de medische commissie. Twee jaar geleden was hij vlak na kerst aan zijn hart geopereerd. Het was een serieuze ingreep, waarbij hij als oud-chirurg precies wist wat er ging gebeuren. In de aanloop sprak hij Pieter aan als de oudste zoon.

‘Owee hè Piet, geen kasplantje,’ zei zijn vader. ‘Jij zorgt voor mij als er iets fout gaat. Hoe je het doet, doe je het. Maar je zorgt voor mij.’

Pieter vond het een ongemakkelijk gesprek. Gelukkig was de belofte aan zijn vader niet nodig geweest. Tijdens de revalidatie deed Cees-Rein van den Hoogenband een tijdje rustig aan, maar bij deze Spelen was hij weer even fanatiek als vroeger. Zijn vader had het druk met de waterkwaliteit van de Seine: zijn grote project deze Spelen. Het fanatisme was mooi, maar had ook iets aandoenlijks.

De laatste jaren is hun relatie veranderd. Pieter weet meer over de achtergrond van zijn vader – als kind van een oud-KNIL-luitenant ontving hij weinig liefde – en denkt diens bewijsdrang beter te begrijpen. Hij heeft geleerd los te laten. Met zijn vrouw Marie-José en hun samengestelde gezin van vier kinderen hebben ze het goed voor elkaar. De laatste twaalf dagen van de Spelen waren ze allemaal aanwezig.

Dat is zijn persoonlijk hoogtepunt van Parijs 2024. De mogelijkheid om zijn gezin de magie van de Spelen te laten meebeleven. Marie-José had een appartement geregeld en

hij kocht kaarten voor allerlei wedstrijden. Ze genoten, hij ook. Op zaterdagavond zat hij zomaar op de tribune van het atletiekstadion naast Marie-José en hun tienerkinderen Bas, Bob, Daphne en Sander. Samen zagen ze de estafettedames van de 4 x 400 meter zilver winnen, met opnieuw een fijne eindsprint van Femke Bol.

‘Bedankt pap,’ hadden ze gezegd, zonder te beseffen hoe dankbaar Pieter zelf was voor hun aanwezigheid en zichtbare enthousiasme.

Vandaag is wisseldag. Dat betekent dat na school de kinderen van Marie-José naar hun vader Leon gaan, en zijn eigen Daphne en Sander naar Minouche, hun moeder. De oudste twee zijn klaar met de middelbare school, doen een opleiding. Sander zit met Bob op het Van Maerlantlyceum in Eindhoven. Als het past fietsen ze samen, Bob op de oranje TeamNL-fiets uit Tokio die Pieter hem heeft gegeven.

Binnen in huis is Elia, de Italiaanse hulp, druk aan het schoonmaken. Ze kan ook heerlijk koken, deed dat ooit voor Willem-Alexander en Máxima nadat hij het koninklijk paar een zwemtraining gaf. Marie-José heeft vandaag een volle agenda. Hij heeft alle tijd en rust om het manuscript te lezen.

Er waren twee eerdere pogingen met andere auteurs. De eerste keer was vlak nadat hij stopte als zwemmer, de tweede keer was in 2014. In beide gevallen resulteerden de manuscripten niet in een boek. Als veellezer en verhalenliefhebber bleef hij de wens koesteren ooit zijn carrière als zwemmer te herlezen in een boek.

Pieter neemt een slok van zijn koffie, zet de kop vervolgens op de van een boomstronk gemaakte houten tafel. Twee kussens in zijn rug zorgen voor extra comfort. Hij pakt het manuscript dat uitgeprint en met een witte ringband naast hem op de bank ligt. Op de voorkant staat ‘Watergevoel. De biografie van Pieter van den Hoogenband.’ Hij kijkt door de

glazen schuifdeuren even naar zijn favoriete boom, legt het manuscript geopend op zijn bovenbenen en begint te lezen.

‘Een andere wereld... 2008... Dit is zijn plek...’